

الحمد لله رب العالمين

درس يك

نقشه مفهومی درس یکم

فارسی یازدهم

کالبدشکافی متن

قلمرو

گروه های اسمی(صفت
مبهم)

اهمیت املایی واژگان

روابط معنایی واژگان در
زنگیره سخن(ترادف-
تضاد-تضمن- تناسب)

نکات دستوری

مقایسه معنای افعال
در گذشته

قلمرو ادبی

تاریخ ادبیات: معرفی
سعدی و جامی

آرایه های ادبی و نکات

قالب: مثنوی

نوع ادبی: تعلیمی

لحن روایی

بیان ، تشییه ، کنایه و ....

بديع لفظی؛ جناس، تناسب و ...

بديع معنوي: حس آمیزی، نماد

قلمرو فکری

متن درس

شعرکهن

متن تکمیلی

گنج حکمت

نشر کهن

محتوای اصلی : پندهایی
با تاکید بر توان و همت
خود و نفی توکل صرف

نام درس: همت

محتوای اصلی: تاکید بر
داشتن همت و غیرت

معنی و مفهوم ابیات و عبارات

درک مطلب، پاسخ به سوالات مربوط به درک و دریافت
متن

ارتباط معنایی ابیات درس با ابیات دیگر

تجزیه و تحلیل شخصیت‌های شعر و مقایسه‌ی آن با زندگی فردی و اجتماعی

نام کتاب : فارسی(۲) فصل : ادبیات تعلیمی نام درس : نیکی پایه : یازدهم شیبانی/خوش نظر/نوری/علوی/عاطفی پور.	
الف) آشنایی با ادبیات تعلیمی ب) آشنایی با نمونه‌های از شعر تعلیمی	هدف کلی
درس نیکی : حکایتی تمثیلی - تعلیمی است. ماجرا را رو به دست و پاکه با لطف پروردگار ، زندگی می گذراند، درویشی اورا می بیند و تصمیم می گیرد که او نیز بدون کمترین تلاشی عمر بگذرانداما "نه بیگانه تیمار خورده نه دوست" و در نهایت می شنود که باید شیر درنده باشد نه روباه شل.	موضوع
انسانی پویا و دستگیر دیگران باید بود و برخوردار از عنایات پروردگار.	
روش تدریس فعال ترکیبی : نمایش گروهی + کارآیی تیمی و ساخت گرایی و از کل به جز.	
کتاب فارسی ، کتاب های معرفی شده غیر درسی ، تخته ، عکس ، سوال های از قبل طراحی شده ، فیلم ، رایانه	
پند هایی با مضمون تاکید بر همت و تلاش آدمی، دستگیری دیگران و اینکه انسان نتیجه عملکرد خود را از درگاه الهی دریافت خواهد کرد ، نفی توکل مطلق .	
روباه نماد انسان ناتوان/شیر نماد انسان های قدرتمند/درویش ناظر است و امیدوار به خیر دیگران .	

<p>-دغل: تغییر دادن چیزی برای گمراه کردن خردبار /مکر و حیله</p> <p>ناراستی</p> <p>جیب : گربیان و جمع آن جیوب.</p> <p>دون همتی: عبارت است از کمی همت و تلاش از طلب کارهای بزرگ و عالی و قناعت نمودن به امور پست و ناچیز، و این صفت نتیجه ضعف نفس و کم دلی است و ضد آن، علو همت و طبع است.</p> <p>۲- دگر روز باز اتفاق افتاد که روزی رسان قوت روزش بداد</p> <p>۳- در بیت اول "شد" به معنی ازحالی به حالی درآمدن و فعلی اسنادی است. و در بیت دوم "جان بر جانانه شد" در ترکیبی کنایی به کارفته است و خود به تنها یی به معنای "رفت" فعلی ناگذر است و اسنادی نیست.</p> <p>۴- دست، عضوی از اعضاست.(اسم)</p> <p>به دلیل تغییرات جوی، بسیاری از محصولات، از دست دادند. (گروه فعلی) دست راست جاده، به گل هایی آراسته شده بود. (به معنی جهت و سو) دست بالای دست بسیار است. (مجاز از قدرت) و ...</p> <p>۱- که سعی ات بود در ترازوی خویش کنایه از میزان تلاش انسان جهت کسب روزی</p> <p>دستم بگیر: یاری گر من باش</p> <p>۲- در مصراج نخست: "تو": مشبه / "شیر": مشبه به او در مصراج دوم. چه باشی</p> <p>"تو": مشبه / "روباه": مشبه به</p> <p>۴- روباه نماد انسان های دون همت که همواره وابسته دیگران است و از دسترنج دیگران می خورد و عمر می گذراند.</p> <p>شیر نماد انسان های قدرتمند و بلند همت .</p>	نکره زبان نکره زبان نکره زبان
---	--

۴- ۵- ۶-

۱- انسان های خردمند اهل بخششند و افراد نادان به امور پست و ناچیز اکتفا می کنند.

۲- یقین موجب شد که دیده مرد ، واقع بین شودو به این باور رسید که اگر به خداوند تکیه کند بدون تلاش و همت خویش می تواند روزی خود را دریافت کند.

۳- *برو شیر درنده باش ای پسر مینداز خود را چو روباه شل

*خدا را بر آن بنده بخشايش است که خلق از وجودش در آسايش است

*بخار تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش

۴- این ضرب المثل در جایی کاربرد دارد که فردی همه چیز را به خدا واگذار کرده و کاری برای رسیدن به هدف نمی کند. از تو حرکت یعنی اینکه نخواب و چشم به آسمان ندوز؛ و "از خدا برکت" یعنی اینکه همه چیز دست خداست لذا برای موفقیت خود و برکت یافتن تلاش کن.

خداؤند متعال رزاق است و تمامی موجودات زنده بر سفره لطف و برکت او حضور دارند، اما جهان هستی بر این پایه استوار است که هر کسی به مقدار تلاش و تکاپوی خود و استفاده از نیروهای خدادادی همانند عقل، استعداد، فعالیت بدنی و ... روزی خود را به دست می آورد و این رزق نیز با اراده خداوند و خواست او فراهم می شود.

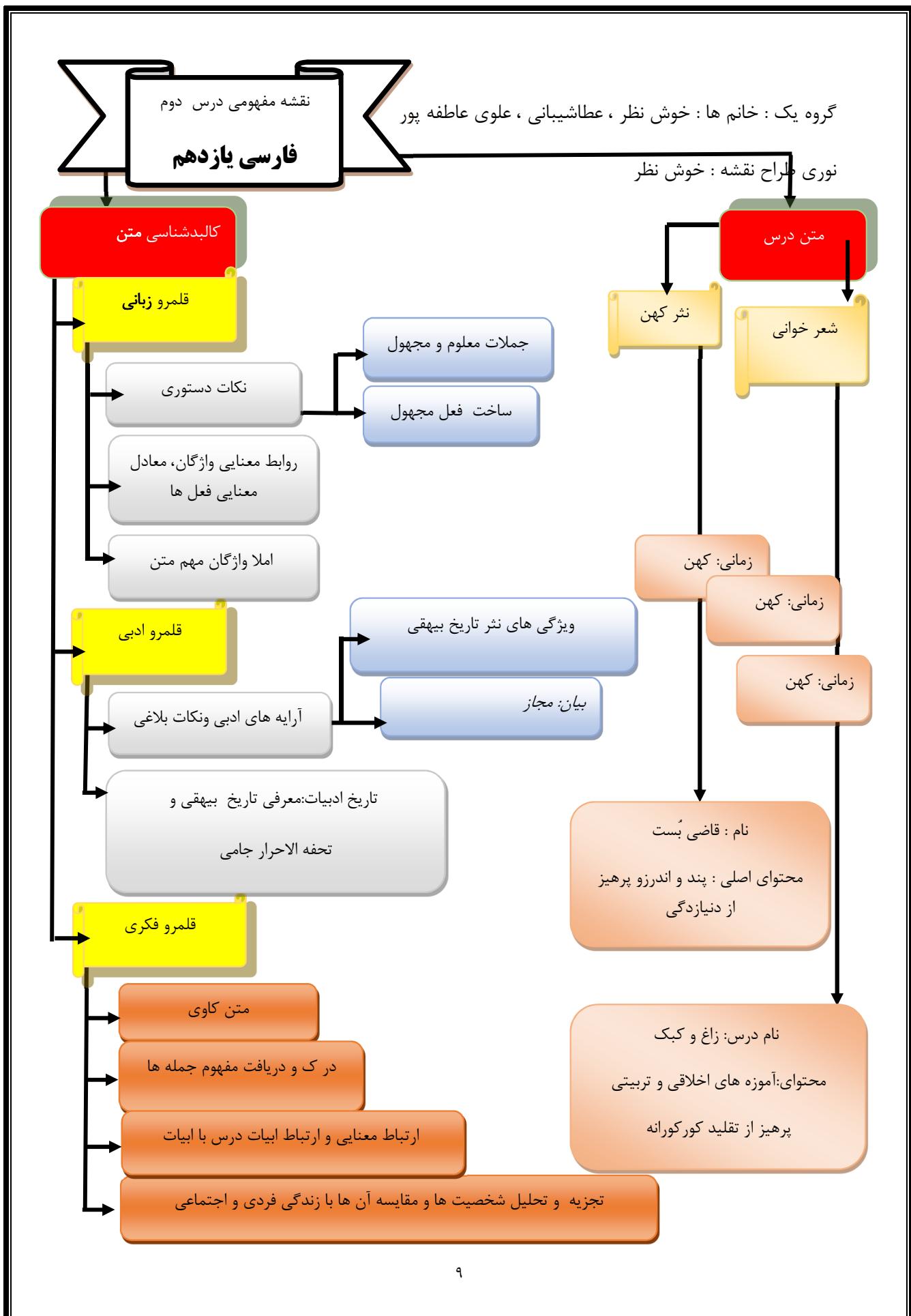
معنای آیه ۱۰۰ از سوره نساء به این ضرب المثل اشاره دارد.

بزرگترین و جامع ترین آرشیو آزمونهای
آزمایشی (فلمچی و سنجش گزینه دو و ...)

کلیک کنید

درس دو

درس سوم

فصل دوم : ادبیات سفر و زندگی

اعضای گروه : فهیمه حسینیان (استان سمنان) - سمیه فلاحتی (استان ایلام) - اعظم احمدی (استان مرکزی)
نرگس نواختی مقدم (استان اردبیل)

شناسنامه درس :

در کوی عاشقان	نام درس:
زندگانی جلال الدین محمد، مشهور به مولوی	نام اثر:
بدیع الزمان فروزانفر با تلحیص و اندکی تغییر	صاحب اثر:
روایی (قسمت نشر) و غنایی (شعرها)	لحن:
طرح سؤالاتی از سفر و زندگی نامه و انواع سفرنامه.....	فضاسازی:
پرسش و پاسخ - همیاری - نمایش...	روش تدریس:
سوم شخص مفرد	زاویه دید:
مولوی و شمس تبریزی	شخصیت های اصلی:
شمس	شخصیت تأثیر گذار:
صلاح الدین زركوب - حسام الدین چلبی - شاگردان مولانا	شخصیت های فرعی:
قرن هفتم	زمان:
بلخ (زادگاه مولانا) قونیه و حلب و دمشق	مکان:

شرح و توضیحات : ابتدا صامت خوانی دانش آموزان از متن درس؛ سپس معلم یا دانش آموزی با رعایت لحن درس را بخواند یا صوت روان خوانی پخش شود. شعرها را هم می‌توان «هم خوانی» کرد. سپس برای سنجش درک و دریافت دانش آموزان سؤالاتی را مرتبط با متن درس مطرح می‌کنیم؛ مانند: این درس درباره کدام شخصیت ادبی است؟ چه اطلاعاتی از این شخصیت در درس ذکر شده است؟ ویژگی‌های اخلاقی مولوی را بگویید. مولوی چه چیزی را مایه دریغ و افسوس می‌داند؟ مهم ترین نکته یا نکته‌های مهم درس چیست؟ که باید گفت مهم ترین نکته درس موضوع عرفان و واژه مرشد و پیر است و ما در باره آنها در سطح دانش آموز و بسیار ساده توضیح می‌دهیم و برای ملموس شدن مفهوم آن معلم را مثال می‌زنیم که چه نقشی در کلاس و برای دانش آموزان دارد.

می‌توان این درس را به نگارش پیوند داد و گریزی به آن زد؛ به این صورت که بپرسیم این متن چگونه نوشته شده است و به آغاز و پایان آن دقیقت کنند و به عنوان آن دقیقت کنند، به جای آنکه نویسنده بنویسد: «زندگی نامه مولانا» چه زیبا «در کوی عاشقان» انتخاب شده است.

همچنین می‌توانیم از گروه‌ها بخواهیم سؤالاتی را طرح کنند و گروه‌های دیگر پاسخ بدهند.

قلمروها را به صورت گروهی و همیاری برگزار کنیم؛ فقط نقش‌های تبعی مبحث جدید است که آن را تدریس می‌کنیم. ابتدا معنی واژه تبعی را می‌پرسیم و آن را شرح می‌دهیم؛ سپس با گریزی به آموخته‌های قبلی دانش آموزان درباره نقش‌ها و اجزای جمله، آن را پیوند می‌دهیم به نقش‌های تبعی و نمودار آن را روی تابلو یا به کمک اسلاید نشان می‌دهیم. نقش‌ها را در جمله‌هایی به کار می‌بریم و نقش‌های تبعی را با رنگ‌های متنوع و متفاوت می‌نویسیم. کاربرد رنگ‌های متفاوت هنگام تدریس و نوشتمن، تأثیر بسیار زیادی در یادگیری دارد (از رنگ‌ها در جاهای دیگر هم می‌توان استفاده کرد؛ مانند آموزش گسترش و شاخ و برگ دادن در نوشته و حکایت‌ها)

نقش **بدل** : برا درم رفت. برا درم، **فرهاد**، رفت.

نقش **معطوف** : برا درم رفت. برا درم و **خواهر** رفتند.

نقش **تکرار** : معلم آمد آمد. مادر پشت در است **مادر**.

سپس جمله‌هایی را برای ارزیابی به صورت گروهی در اختیار دانش آموزان قرار می‌دهیم و با تعیین زمان پاسخ‌گویی، از آنها می‌خواهیم پاسخ‌ها را مطرح بکنند. یا می‌خواهیم خودشان برای نقش‌ها مثال بزنند.

کارگاه متن پژوهی:

قلمرو زبانی :

۱ - راهنما، رهبر، هدایت کننده (در تصوف و عرفان به کسی می گویند که تربیت و ریاست گروهی از صوفیان را به عهده دارد).

۲ - تشیع پیکر - مناسک حج - غصب مردم - اصرار مریدان - هیاهوی مردم

۳ - تدریس وعظ را رها کرد. (معطوف) / سلطان ولد، فرزند مولانا، هر دم بی تابانه به بالین پدر می آمد.(بدل)

این جنس گران است گران.(تکرار)

قلمرو ادبی :

۱ - بیت رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن.....واج آرایی صامت «ب» و مصوت «-» / به ترانه های شیرین.....واج آرایی مصوت آ / ترانه های شیرین و بهانه های زرین: حس آمیزی / دانه انسان : شبیه فشرده ترکیبی

۲ - آرایه تضمین از شعر مولوی (کنایه هم دارد)

۳ - نی نماد انسان عاشق و هر انسان آگاه از حقایق الهی و خود مولانا می تواند باشد.

قلمرو فکری :

۱ - مولانا عارف بزرگی است که از یک طرف خود به عنوان پیر و راهنما به تربیت شاگردان مشتاق معرفت حق می پردازد و از طرفی خود نیز به دنبال پیر و مرادی بود که با آمدن شمس تبریزی که نشانه های لطف الهی را در او دیده بود زندگیش متحول شد. داشتن پیر و مرادی همچون شمس زندگی او را متأثر ساخته بود.

۲ - به دام دیو درافتادن

۳ - ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم / باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست (جایگاه اصلی ما این جهان مادی نیست بلکه در جهان معنوی و نزد حداوند است).

۴ - زندگی پس از مرگ

۵- مولانا به خاطر یگانگی با عشق و حقیقت، بردار و اهل صلح و سازش بود به طوری که طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی داد و به نرمی و حسن خلق آنان را به راه راست می آورد.

۶- در بیت : دردی است غیر مردن کان را دوا نباشد / پس من چگونه گویم کاین درد را دوا کن / منظور مولانا از درد به دوا حست؟ درد عشقه

بهترین بادگار، ایام همدیه، مولانا با یارانش، حست؟ سو درن، کتاب مثنوی، معنوی

سازمان

روی صفحه کلیک کنید

مرجع اصلی گام به گام

✓ @gam_10

درس چهارم

درس پنجم

فارسی یازدهم

اعضای گروه:

نرگس نواختی مقدم(اردبیل)، اعظم احمدی(مرکزی)، فهیمه حسینیان(سمنان)، سمیه فلاحتی(ایلام)

فصل دوم: ادبیات سفر و زندگی

نقشه‌ی مفهومی فصل دوم

درس سوم : در کوی عاشقان	ادبیات سفر و زندگی
کارگاه متن پژوهی	
گنج حکمت: چنان باش...	
درس چهارم: درس آزاد (ادبیات بومی ۱)	
کارگاه متن پژوهی	
درس پنجم: ذوق لطیف	
کارگاه متن پژوهی	
روان خوانی: اولین روزی که به خاطر دارم...	

گنج حکمت: چنان باش...

شناسنامه درس

نوع ادبی	تعلیمی
منبع	اسرار التوحید
نام نویسنده	محمد بن منور
لحن	روایی
شخصیت ها	شیخ ابوسعید، خواجه عبدالکریم، درویش
زاویه دید	اول شخص
پیام	تلash برای ارتقا دادن خود

درس پنجم: ذوق لطیف

شناسنامه درس

نوع ادبی	سفر و زندگی
منبع	روزها
پدیدآورنده	محمد علی اسلامی ندوشن
لحن	روایی
شخصیت‌ها	خاله و خواهرزاده
مکان	خانه‌ی خاله
زاویه دید	اول شخص
پیام	تأثیر انتخاب همنشین بر سرنوشت

روش پیشنهادی تدریس: کارایی گروه .

نقشه‌ی مفهومی درس

ساده : مقاومت و ... وندی: آسایش ، قصه ها و ... مرکب: سرگردان ... مرکب_وندی: خوشبختانه و ...	ساخت واژه	قلمرو زبانی	ذوق لطیف
شیخ همیشه شاب ...	متناقض نما	قلمرو ادبی	
تأثیر انتخاب همنشین بر سرنوشت	پیام داستان	قلمرو فکری	
توکل و ایمان قوی اهل مطالعه	ویژگیهای شخصیت تأثیرگذار خاله		

کارگاه متن پژوهی

قلمرو زبانی

۱. جدول زیر را کامل کنید.

هم خانواده	متراffد	واژه
مفتاح، فتوح	کلیدها	مفاتیح
استقرار	ساکن	مستقر
تمکن، امکان، تمکین	دارا	متمنکن

۲. از متن درس چهار ترکیب وصفی که اهمیت املایی دارند، بیابید و بنویسید.

منبع بی شایبه، مشیت الهی، پیشامد ناگوار، سخنان جذاب.

۳. نوع ساخت واژه های زیر را مشخص کنید.

شاهکار (مرکب) خوشبختانه (وندی-مرکب) تنها وش (وندی)

راهیان(وندی) گفت و گو (وندی-مرکب) شکوفه (ساده)

۴. دو نمونه از واژه های مرکب را که با جابجا کردن اجزای گروه اسمی ساخته شده اند، بنویسید.

کتابخانه: خانه‌ی کتاب

پیرمرد: مرد پیر

قلمرو ادبی

۱. کدام عبارت متن، به ویژگی سهل ممتنع بودن سبک سعدی اشاره دارد؟

این تنها، خصوصیت سعدی است که سخشن به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد. در زبان فارسی، احدی نتوانسته است شبیه او حرف بزند و در عین حال نظیر حرف زدن او را هر روز در کوچه و بازار می شنویم.

۲. آرایه‌ی متناقض نما را در دو سروده‌ی (قیصر امین پور) بیابید.

الف) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق   بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی
ب) بارها از تو گفته ام / بارها از تو / ای حقیقی ترین مجاز، ای عشق / ای همه استعاره ها با تو

قلمرو فکری

۱. نویسنده برای قصه های ایرانی چه ویژگی هایی را برمی شمرد؟
پر رنگ و نگار، پرآن و نرم.
۲. معنی و مفهوم جمله های زیر را بنویسید.
سرابچه‌ی ذهنم آماس می‌کرد. (گنجایش ذهنم بیشتر می‌شد، به معلوماتم اضافه می‌شد.)
از فرط هیجان لکه‌ی می‌دویدم. (از شدت هیجان، جست و خیز کنان می‌دویدم.)
۳. درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.
هر عصب و فکر به منبع بی شایبه‌ی ایمان وصل بود که بد و خوب را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.
بیانگر ایمان و توکل زیاد خاله‌ی نویسنده است که باعث می‌شود در برابر مشکلات از پای نیفتند و سختی‌های زندگی را به عنوان خواست خداوند، بپذیرد.
۴. درباره‌ی ارتباط بیت پایانی و متن درس توضیح دهید.
حرص و ولع سیری ناپذیر نویسنده، در خواندن آثار سعدی مانند آن تشنه‌ای است که دچار بیماری استسقا باشد و در بیان، آب سردی بیابد.

درس ششم

و هفتم

به نام خدا

کتاب: فارسی ۲

درس: ششم

اعضای گروه: خانم‌ها: قدسی براتی و بهیه احمدی آقایان: دکتر پاک‌طینت و حسین صرفی

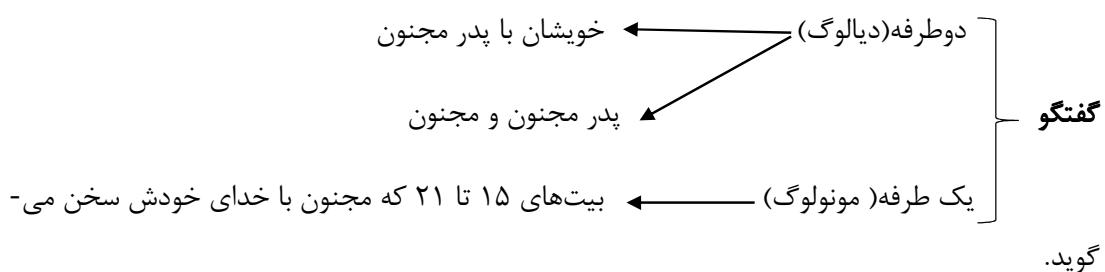
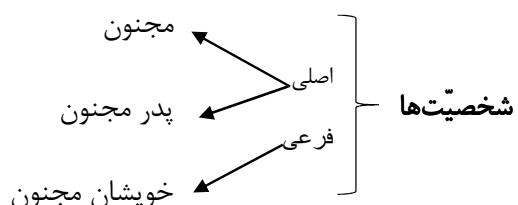
پروردگاری عشق

نوع ادبی: غنایی

مأخذ: لیلی و مجنون نظامی

با توجه به بیان احساسات و موضوعات عاشقانه با سن دانشآموز نوجوان متناسب به نظر می‌رسد.

لحن: روایی - احساسی

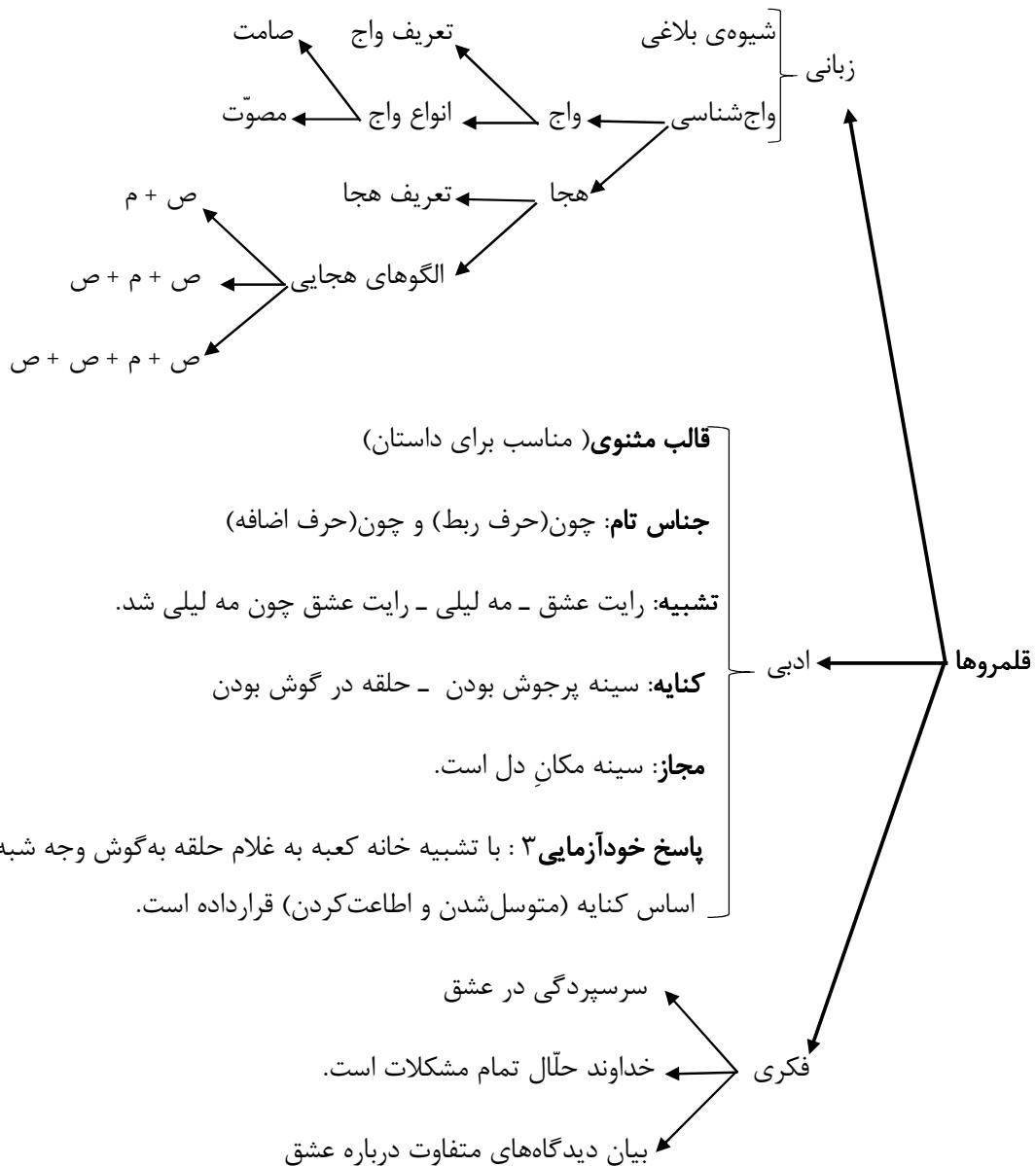

مکان: عربستان

زمان: قبل از اسلام

فضا: درماندگی تؤام با عشق (احساسی و عاطفی)

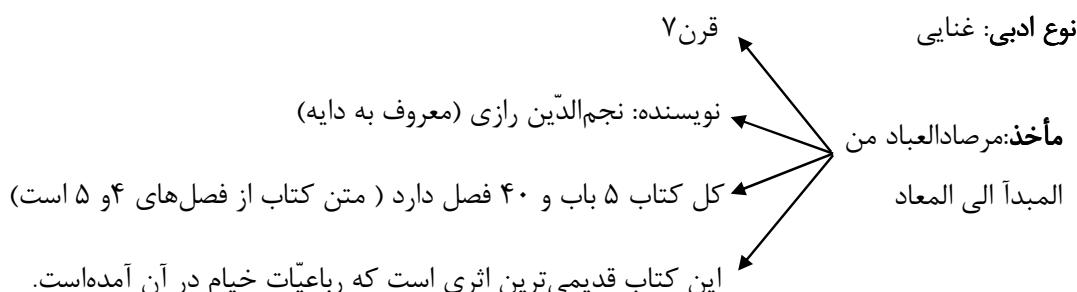
کلمه‌ی کلیدی: عشق

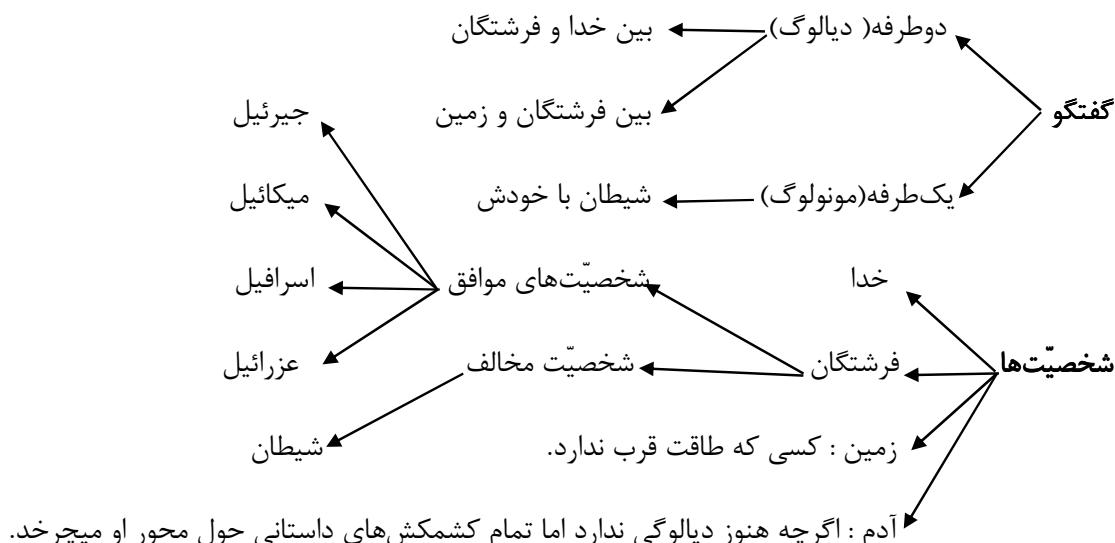
گنج حکمت: ترک رهبانیت

باران محبت

درس : هفتم

لحن: روایی

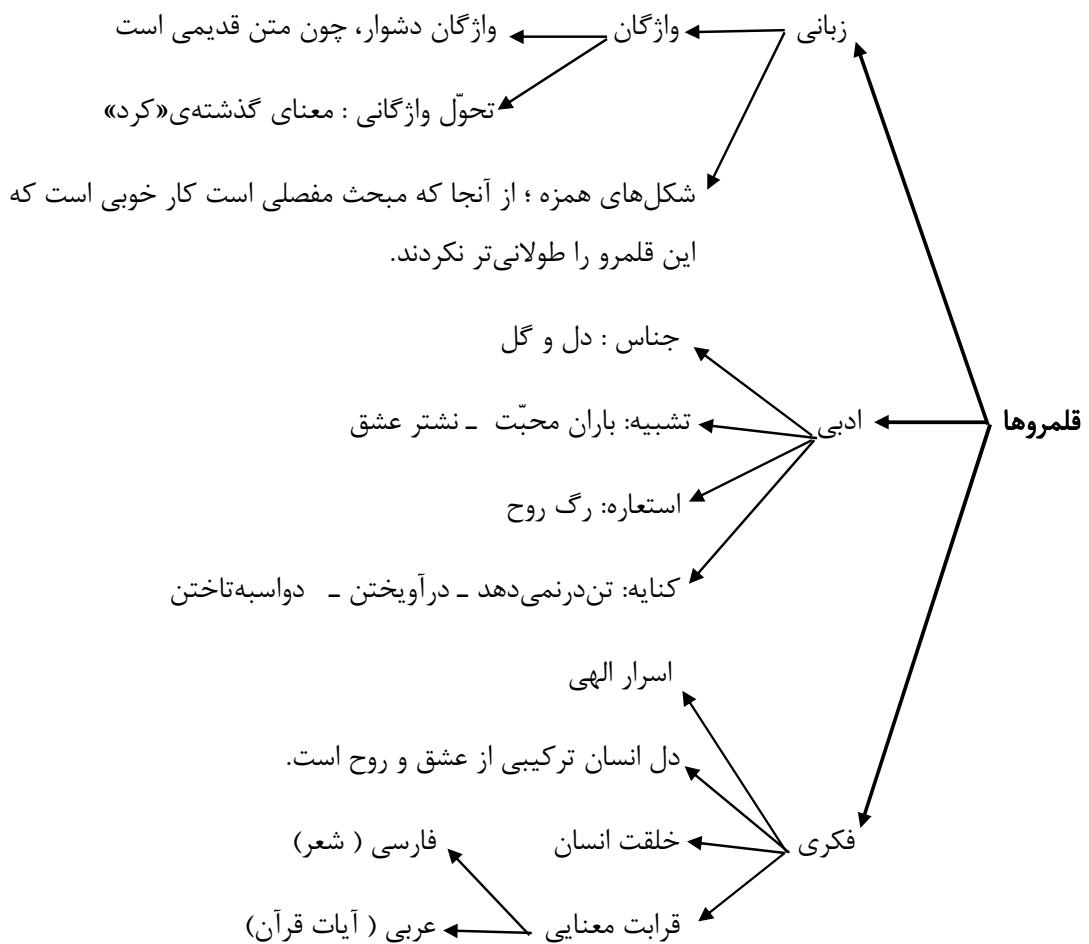

مکان: عالم بالا

زمان: عالم ذر (روز است)

فضا: فضایی آکنده از تردید و حسّ جستجو

کلمات کلیدی: عشق و خلقت

اصلاحات: ص ۶۱ خط ۱۷ ناز تو و نیاز تو شد همه ...

شعرخوانی: یکی از غزل‌های مولوی است . بر عکس بیشتر غزل‌های ایشان که در وزنی شاد سروده شدند این غزل در بحر مضارع است و ریتمی آرام دارد که کاملاً بیانگر احساس و آرزوی شاعر است و لحنی متفاوت را می‌طلبد: بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست

درس هشتم

ونه

کنکاشی در شعر در اموج سند» (درس هشتم)

(درس هشتم)

اعضای گروه:

مهدی رهنما استان سیستان و بلوچستان- قهرمان مردانیان استان چهار محال بختیاری
محمد رضا احمدی استان بوشهر- سید جلال احمدی استان زنجان

قالب: چهار پاره (دو بیتی های به هم پیوسته)

سراپنده: دکتر مهدی حمیدی شیرازی

درون‌مایه: ادبیات پایداری (مقاومت در برایر تجاوز بیگانگان)

برگرفته از: کتاب «زمزمہ بہشت»
«به تصویر کشیدن خاطرہ شکوهمند دلاوری های جلال الدین خوارزمشاه در برابر سپاهیان ویرانگر مغول.»

سال سرایش: ۱۴ / ۲ / ۱۳۳۰ تهران. این شعر در همین سال برنده جایزه «شعر وطن» شد.

توضیح:

- حمیدی این قالب شعر را که بیشتر برای اشعار اجتماعی و غنایی کاربرد داشته است، برای بیان حماسی به کار گرفته است.

- سند یا ایندوس، رود بزرگی است که از فلات تبت سرچشمه می‌گیرد و پس از عبور از منطقه جامو و کشمیر، بخش میانی پاکستان را پیموده و در نزدیکی بندر کراچی به دریا می‌پیوندد. سند طولانی‌ترین و پیرآب‌ترین رود پاکستان و یکی از سه رود پاکستان و یکی از سه رود بزرگ شبه قاره هند است.

کارگاه متون پیشوایی، (ص ۶۹ - ۷۰)

۱- در متون درس، واژه‌های، ایجاد که معانی زیر را دارا باشند.

- نابودکننده (عافت سوز)

- اس (بادا)

۲- واژه‌های زیر، مشمول کدام «فرایند واجی» (کاهش، افزایش) هستند؟

- زورآزمایی (کاهش / افزایش)
- سازندگی (افزایش)
- دسترس (کاهش)
- بازوan (افزایش)
- سبزیجات (افزایش)

۱- «دریای خون» در بیت‌های هشتم ودوازدهم، استعاره از چیست؟

- بیت هشتم: کرانه‌های سرخ‌رنگ به هنگام غروب خورشید.
- بیتدوازدهم: میدان نبرد.

۲- ابیات زیر را از نظر کاربرد «تشبیه» و «کنایه» بررسی کنید.

- ز رخسارش فرو می‌ریخت اشکی // بنای زندگی بر آب می‌دید
در آن سیماب‌گون امواج لرزان // خیال تازه‌ای در خواب می‌دید
- تشبیه‌ها: بنای زندگی // سیماب‌گون امواج
  - کنایه‌ها: بنای زندگی بر آب دیدن (قطع امید از زندگی) // خیال تازه‌ای در خواب دیدن (فکر تازه‌ای به ذهن رسیدن)

۳- نحوه قرار گرفتن قافیه‌ها در چهارپاره را به کمک شکل نشان دهید.

+ _____

+ _____

Ω _____

Ω _____

÷ _____

÷ _____

× _____

× _____

۱- شاعر در بیت زیر، قصد بیان چه نکته‌ای را دارد؟

در آن تاریک شب می‌گشت پنهان // فروغ خرگه خوارزمشاهی

- نابودی قدرت و عظمت سلسله خوارزمشاهی

۲- حمیدی شیرازی در ابیات زیر، چه کسی را و با چه ویژگی‌هایی وصف می‌کند؟

چه اندیشید آن دم، کس ندانست // که مژگانش به خون دیده تر شد

چو آتش در سپاه دشمن افتاد // ز آتش هم کمی سوزنده تر شد

- جلال الدین خوارزمشاه؛ از شدت اندوه گریستن، و خشمگینانه به سپاه دشمن حمله ور شدن.

۳- درباره ارتباط معنایی بیت زیر و متن درس توضیح دهید.

در ره عشق وطن از سر و جان خاسته‌ایم // تا در این ره چه کند همت مردانه ما

رهی معیری

- در این بیت نیز مانند متن درس، شاعر سرفرازانه به وطن دوستی و جان فشانی در راه آن، اشاره می‌کند.

۴- شاعر در بیت زیر، چه صحنه‌ای از نبرد را توصیف می‌کند؟

ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت // دو چندان می‌شکفت و برگ می‌کرد

- کشنن نیروهای فراوان دشمن و جایگزینی دوچندان آن ها. (انبوهی سپاه دشمن)

شناسنامه گنج حکمت

عنوان: چو سرو باش

برگرفته از: باب هشتم گلستان سعدی

« در آداب صحبت »

درون‌مایه: آزادگی و دل کندن از تعلقات دنیوی

کنکاشی در نثر

« آغازگری تنها »

(درس نهم)

نوع نشر: امروزی، ساده و روان

نوع ادبی: ادبیات پایداری (مبارزه با استبداد خارجی)

نویسنده: مجید واعظی

کارگاه متن پژوهی (صص ۷۷ - ۷۸)

۱- هم‌آوای کلمه «صفیر» را بنویسید و آن را در جمله‌ای به کار ببرید.

- سفیر: هر دانش‌آموز سفیر جامعه فرهنگی ایران است.

۲- چهار «ترکیب اضافی» که اهمیت املایی داشته باشند، از متن درس انتخاب کنید.

- دارالسلطنه تبریز - خواست او - بزرگان طوایف - حامل زنبورک

۳- واژه‌های زیر را یک بار به عنوان «شاخص» و بار دیگر به عنوان «هسته» گروه اسمی در جمله به کار ببرید.

- سرهنگ: شاخص: سرهنگ رحیمی از سربازان سان دید.

هسته: من به سرهنگ اردوگاه گزارشی دادم.

- سید:

شاخص: بچه‌ها به سید رضا سلام کردند.

هسته: آن سید بزرگوار سخنرانی می کرد.

۱- متن درس را از نظر نوع ادبی بررسی کنید

ادب پایداری (مبارزه با استبداد بیگانگان)

۲- برای هریک از آرایه‌های زیر، نمونه‌ای از بند هفتم درس (سپیده فردای گنجه . . .) انتخاب کنید و بنویسید.

آرایه ادبی	نمونه
تشبیه	- روس‌ها مثل مور و ملخ در پهنه شهر پراکنده شدند. - دشمن با <u>بارخفتی</u> بر دوش، وامانده ماندن و رفتن شده بود.
کنايه	- روس‌ها مثل مور و ملخ در پهنه شهر پراکنده شدند. - سپیده فردای گنجه با نهیب و صفیر گلوله‌های توپ روس باز شد. - <u>شوری</u> در <u>جان‌ها</u> می‌نهاد.
تشخیص	- دشمن با <u>بارخفتی</u> بر دوش، وامانده ماندن و رفتن شده بود. - سپیده فردای گنجه با نهیب و صفیر گلوله‌های توپ روس باز شد.

۳- در عبارت زیر، بهره گیری از کدام آرایه‌های ادبی بر زیبایی سخن افزوده است؟

«در ایران آن روز، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر و رزم پسر!»

- واژآرایی: در صامت‌های «ر / ز / د»

- تکرار: رزم / بزم / دربار

- تناسب: پدر و پسر

- جناس: بزم و رزم

- تضاد: بزم و رزم

- سجع: بزم و رزم / پدر و پسر.

۱- چه عاملی عباس میرزا را برای تحقیق آرمان‌های ملی، استوارتر و امیدوارتر می‌کرد؟

مشاهده صحنه‌های ناب و توفندگی فرزندان میهن، برای رویارویی با دشمن، عباس جوان را به وجود می‌آورد و دلش را برای تحقیق آرمان‌های ملی اش استوار و امیدوارمی‌کرد.

۲- در عبارت زیر، مقصود نویسنده از قسمت‌های مشخص شده چیست؟

«مردمی که به خانه‌های تاریک و بی دریچه عادت کرده‌اند، از پنجره‌های باز و نورگیر گریزان هستند.»

- خانه‌های تاریک و بی دریچه: رخوت و سستی و جمود فکری.

- پنجره های باز و نور گیر: اندیشه ها و افکار نو و ترقی جویانه.

مردم شهری که در آن همه می‌لنگند به کسی که درست راه می‌رود، می‌خندند.

۳- با توجه به بیت زیر، شخصیت «عباس میرزا» را تحلیل نمایید.
چون شیر به خود سپه شکن باش // فرزند خصال خویشن باش
نظامی
- با توجه به بیت می‌توان گفت «عباس میرزا» شخصیتی برجسته، شجاع، وطن پرست و کم نظری بوده است.

شناسنامه روان خوانی فصل چهارم

عنوان: تا غزل بعد

موضوع: خاطرات دوران اسارت

نویسنده: جواد کامور بخشایش - انتشارات سوره مهر

چند نکته در مورد درس:

۱- روان خوانی برای تقویت خوانش و درک و دریافت همراه با التذاذ ادبی است.

۲- عبارت های زیبا: عقربه های ساعت تبل شده بودند، شاید هم مرده.

۳- آبی تراز آنیم که بی‌رنگ بمیریم   از شیشه نبودیم که با سنگ بمیریم

فرصت بده ای روح جنون تا غزل بعد   حسین رهساز

درک و دریافت

۱- متن «آغازگری تنها» و «تا غزل بعد» را از نظر زاویه دید و شخصیت های اصلی مقایسه کنید.

- زاویه دید «آغازگری تنها» سوم شخص (دانای کل)؛ و زاویه دید «تا غزل بعد» اول شخص و قهرمان محور.

- عباس میرزا کشته می‌شود ولی منشأ تحول در ساختار سیاسی جامعه می‌گردد.

رباط جزی زنده می‌ماند. شکست نمی‌خورد و به اهدافش می‌رسد.

۲- در متن، از چه راهکارهایی در رویارویی با دشواری‌های اسارت بهره گرفته شده است؟

- مقاومت، اصرار بر پشتکار و پایداری در راه رسیدن به اهداف در هر شرایطی، پرداختن به فعالیت‌های

فرهنگی، ورزشی و مذهبی و ...

درس ده و

یازده

با اسمه تعالی

فصل پنجم - دروس دهم و یازدهم فارسی ۲

گروه پنجم : آقایان ۱ - محمد قدمیاری استان فارس ۲ - حسن ابراهیم زاد استان آذربایجان غربی ۳ - افшин طالب خواه استان قزوین ۴ - اسماعیل شمس الدین استان کرمان

شناسنامه درس دهم :

عنوان درس	رباعی های امروز
موضوع و محتوای درس	انقلاب اسلامی و ارزش های آن
تولد متن	عصر انقلاب
گونه ادبی	ادبیات انقلاب با روح حماسی
لحن	حماسی

نقشه مفهومی : ادبیات انقلاب * جان فشانی و ایثار - ظهرور - ادبیات عاشورایی

رباعی اول :

سراینده : سلمان هراتی از پیشتازان شعر انقلاب و متعهد به آن

واژه های کلیدی : سیل / سحر / دریا / فتح / چشم

درون مایه و محتوا : بیانگر حرکت مردم از کوچه ها تا به دریای خروشان انقلاب

روش تدریس : صامت خوانی و سپس همخوانی گروهی همراه با پخش موسیقی / بردن عکس شاعر و یا اثری از او به کلاس درس

رباعی دوم : سراینده : مصطفی علی پور از تنکابن متولد سال ۱۳۴۰ سروden شعر را از دبیرستان آغاز نموده و از سال ۱۳۶۳ بطور جدی سروden را آغاز نمود . برخی از آثار اوی باز گلوب کوچک رود ، کتاب هفت بند مویه ، از همدان تاصلیب و ...

واژه های کلیدی : راز / پرنده / بازی خون

درون مایه و محتوا : هنر انسان های بزرگ در این است که کارهای بزرگ را در اوج خطر و سختی انجام دهند روش تدریس : صامت خوانی و سپس همخوانی گروهی همراه با پخش موسیقی / بردن عکس شاعر و یا اثری از وی به کلاس درس

لحن : جماسی

.....
رباعی سوم : سراینده : محمدعلی مجاهدی (پروانه) در سال ۱۳۲۲ در قم به دنیا آمده از آثار وی می توان به : فغان دل ، تذکره سخنوران قم ، شکوه شعر عاشورا و کاروان شعر عاشورا را نام برد .

واژه های کلیدی : فرات / مشک / کعبه / نیلی پوش

درون مایه و محتوا : توصیف فداکاری و عظمت حضرت عباس (ع) همراه با حسن تعلیل و قرینه فرات که خواننده را به حمام عاشورا می برد و می توان آن را شعر عاشورایی نام برد .

روش تدریس : صامت خوانی و سپس همخوانی گروهی همراه با پخش موسیقی / بردن عکس شاعر و یا اثری از وی به کلاس درس

لحن : حماسی

.....
رباعی چهارم : سراینده : مصطفی محدثی خراسانی متولد سال ۱۳۴۰ شهرستان تایباد در خراسان جنوبی ، از آثار وی می توان به : هزار مرتبه خورشید ، شاعران پروازی ، طنین کوه و سلوک باران می توان اشاره نمود .

واژه های کلیدی : چنبرنفس / بت / پرواز / دست بسته

روش تدریس : صامت خوانی و سپس همخوانی گروهی همراه با پخش موسیقی / بردن عکس شاعر و یا اثری از وی به کلاس درس

لحن : حماسی

نکات ضروری درس : توضیح در مورد ردیف و قافیه و ارکان رباعی و همچنین آرایه حسن تعلیل

کارگاه متن پژوهی :

قلمرو زبانی :

۱ - رشحه : تراوش / قطره / چکه   چبر : حلقه / دایره / محیط

۲ - وند + اسم = صفت وندی : بی تاب   بن مضارع + وند + بن مضارع = اسم وندی - مرکب : پیچ و تاب

قلمرو ادبی :

۱ - تشبیه دارد مانند : چون سیل .. / نظیر جوشش   دور و رود : جناس قلب که دانش آموز نخوانده

کنایه : به فتح فردا رفتن : کنایه از پیروزی و به دست گرفتن آینده

استعاره یا مجاز : رود از مردم انقلابی   و دریا : از گروه انقلابیان

مراعات نظیر : رود / دریا / چشم

۲ - صحراء / فردا / دریا   خطرکنندگان / برنده / پرنده

نیلی پوش / خروش / جوش   رسته / شکسته / بسته

۳ - ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش .....

قلمرو فکری :

۱ - به دنبال یافتن حقیقت و رسیدن به آرمان های انقلاب

۲ - غواصان خود را از بندنفس و خودخواهی آزاد کرده بودند و تمام بت های نفس و تعلقات مادی را رها کرده بودند.

۳ - راز : آرمان خواهی و شهادت طلبی به رغم مشکلات و موانع / با بال شکسته پرگشودن

۴ - این رباعی ها مصداقی هستند برای آشنایی دانش آموزان با محتوای انقلاب اسلامی

.....
گنج حکمت : این گنج حکت متفاوت با دیگر گنج حکمت هایی است که در کتاب وجود دارد جنبه روایی آن به نوعی تصویر گر بیست و دو بهمن است.

کل می کشید : هلله از روی شادی می کرد / فریاد می کشید

هفت دست آسمان : هفت طیقه آسمان

.....
درس یازدهم :

شناسنامه درس :

عنوان درس	سپیده می آید
موضوع و محور درس	انتظار موعود
تولد متن	عصر انقلاب
گونه ادبی	غزل انقلابی / اجتماعی
لحن	غنایی / عاطفی و احساسی
سراینده	نصرالله مردانی

نکات ضروری درس : توضیح در مورد شیوه های ساخت صفت بیانی / یاد آوری تشخیص و تشییه و کنایه

کارگاه متن پژوهی :

قلمرو زبانی :

۱ - بیرق : رایت / علم / پرچم / درفش
سمند: اسب ، اسب زردرنگ   ژاله : شبنم ، قطره ای که روی
برگ گل یا گیاه قرار می گیرد .

۲ - « ا » و « ی »

- ۳

صفت مفعولی	صفت لیاقت	صفت فاعلی	بن مضارع	فعل
خوانده	خواندنی	خواننده	خوان	خواندم

قلمرو ادبی:

- ۱

گرفته بیرق تابان عشق را بر دوش و ...	تشبیه
کسی که دوش به دوش سپیده می آید و ...	تشخیص

۲ - سمند سپیده : تشبیه فشرده
 سینه ظلمت : اضافه استعاری
 سینه ظلمت دریدن : کنایه از نابودی ظلمت
 قلمرو فکری :

۱ - الف - امام زمان (ع)

ب - پرچم دار بودن / جلوه دار بودن

پ - امامی که همراه سپیده آزادی می آید .

- ۲

به پاسداری آیین آسمانی ما / گزیده ای که خدا برگزیده می آید	نگهبانی از اسلام
به سوی قله بی انتهای بیداری / پرنده ای که به خون پرکشیده می آید	آگاهی بخشی

۳ - بیت تنها به امام حسین (ع) اشاره ندارد بلکه می گوید راه عشق راه جانبازی است و در این راه سرها بریده بینی بی جرم و بی جنایت

باتشکراز اعضای گروه پنجم: تایپ توسط ابراهیم زاد

درس دوازده

و چهارده

بزرگترین کاٹال کنکوری تلگرام

فارسی ۲

پایه‌ی یازدهم

فصل ششم :

ادبیات حماسی

کاری از گروه ششم

اعضای گروه:

۱) محمد جلاله‌وندالکامی، استان گیلان

۲) محمد صالح‌نسب، استان کهکیلویه و بویراحمد

۳) مسعود فرج‌زاده، استان البرز

۴) یدالله محمدی، استان کردستان

تدوین و حروف‌چینی :

یدالله محمدی، استان کردستان

الف) نقشه‌ی مفهومی فصل ششم

درس دوازدهم: کاوهی دادخواه	ادبیات حماسی
گنج حکمت: کارданی	
درس سیزدهم: درس آزاد (ادبیات بومی ۲)	
درس چهاردهم: حمله‌ی حیدری	
شعرخوانی: وطن	

ب) درس دوازدهم: کاوهی دادخواه

۱) شناسنامه‌ی درس

- نوع ادبی: حماسی (حماسه‌ی طبیعی)

- صاحبان اثر:

۱. نثر آغاز درس: غلامحسین یوسفی

۲. داستان کاوهی آهنگر: فردوسی

- لحن: حماسی

- شخصیت‌ها: ۱. ضحاک ۲. فریدون ۳. مهران ۴. موبدان ۵. کاوهی آهنگر ۶. فرزند کاوه ۷. پیران کشور

(پایمردان دیو: یاران ضحاک) ۸. اهل بازار ۹. برنا و پیر (مردم)

روش‌های تدریس پیشنهادی: نقاشی، نمایشی، فیلم شاهنامه‌خوانی، پرسش و پاسخ، یادگیری معکوس

۲- نقشه‌ی مفهومی درس دوازدهم

		معنای واژه	قلمرو زبانی	
حذف		تحوّل معنایی واژگان در گذر زمان		
پذیرش معنای جدید				
بدون تغییر				
حفظ معنای قدیم و پذیرش معنای جدید				کاوهی دادخواه
زمینه‌ی ملی		ویژگی‌های شعر حماسی		
زمینه‌ی قهرمانی			قلمرو ادبی	
تضاد		آرایه‌های ادبی بیت پنجم		
جناس ناهمسان				
کنایه				
نماد				
مفهوم نمادین در فرش کاویان				
بازار گاه		معنی مجازی واژه‌ها		
چرم				
معنی و مفهوم بیت				
مظہر			قلمرو فکری	
انگیزه‌ی قیام کاوه				
تحلیل شخصیت «پایمردان دیو»				

پ) گنج حکمت: کارданی

- شناسنامه‌ی درس

نوع ادبی: تعلیمی

صاحب اثر: مَجد خوافی

لحن: روایی

شخصیّت‌ها: ۱. کشتی‌گیر ۲. یاران کشتی‌گیر ۳. خلق (مردم) ۴. راوی (نویسنده / مَجد خوافی)

زاویه‌ی دید: اول شخص

پیام: فایده‌ی علم و کاردانی

ت) درس سیزدهم: درس آزاد (ادبیات بومی ۲)

قلمرو زبانی	
قلمرو ادبی	درس آزاد
قلمرو فکری	

ث) درس چهاردهم: حمله‌ی حیدری

۱) شناسنامه‌ی درس

- نوع ادبی: حماسی (حمسه‌ی مصنوع)

- صاحب اثر: باذل مشهدی (براساس کتاب درسی); ولی باذل فرصت اتمام آن را به دست نمی‌آورد. درواقع، او تا پایان خلافت عثمان (رض) را به نظم درمی‌آورد و بعد از او میرزا ابوطالب فندرسکی اصفهانی شاعر، با افزودن ابیاتی بر این منظومه، آن را در سال ۱۱۳۵ هجری به پایان می‌رساند. از این‌رو، آنچه در کتاب درسی آمده، سروده‌ی باذل نیست، بلکه سروده‌ی میرزا ابوطالب است (ر. ک. حسین رزمجو، قلمرو ادبیات حماسی در ایران، ج ۱، ص ۲۳۴).

- لحن: حماسی

- شخصیت‌ها: ۱. دلیران میدان (لشکر اسلام) ۲. عمرو ۳. حبیب خدای جهانآفرین (پیامبر / مصطفی) ۴. شیر خدا (علی) ۵. شیطان ۶. جبرئیل

روش‌های تدریس پیشنهادی: نقالی، نمایشی، پرسش و پاسخ، یادگیری معکوس

بزرگترین کanal کنکوری تلگرام

۲- نقشه‌ی مفهومی درس سیزدهم

اسب	معادل معنایی واژه	قلمرو زبانی	
اجازه			
شیر			
گونه‌ی آوایی	ابدال در صامت‌ها	فراین واجی ابدال	
گونه‌ی نوشتاری			حمله‌ی حیدری
تبديل «بِ» به «بُّ»	ابدال در مصوت‌ها		
تبديل «نَ» به «نِ»			
تبديل «اً» به «ي»			
استعاره و مفهوم آن			
کنایه و مفهوم آن			
داستان نبرد علی (ع) با عمرو	زمینه‌ی داستانی	زمینه‌های اصلی	
قهرمان: نبرد علی (ع); ضد قهرمان: عمرو	زمینه‌ی قهرمانی	حمسه	
زمینه‌ی دینی و مذهبی دارد؛ ملّی نیست.	زمینه‌ی ملی		
زهرا چشم گرفتن علی، کار عمرو را می‌سازد.	زمینه‌ی خرق عادت		
معنی و مفهوم ابیات			
پیام ابیات			

مقایسه‌ی محتوایی حمله‌ی حیدری با داستانی از متن‌نوی	قلمرو فکری	
---	---------------	--

ث) شعرخوانی: وطن

- شناسنامه‌ی درس

نوع ادبی: حماسی

- صاحب اثر: نظام وفا

- لحن: حماسی

- شخصیت‌ها: ۱. راوی (شاعر / نظام وفا) ۲. ایران (شخصیت انسانی یافته)

پیام: جان‌فشنی در راه وطن

درس پانزده

و شانزده

بخش ادبیات داستانی

درس ۱۵ کبوتر طوقدار از کتاب ادبیات ۲ (ص ۱۱۶)

اعضای گروه:

۱-علی سهامی ۲- محمد خطیبی ۳- عباس حاجی محمدی ۴- علی بازوند

شناسنامه درس

نام اثر: کلیله و دمنه

ملیت: هندی

نوع ادبی: داستانی

نوع بیان: روایی

نوع نشر: فنی

زاویه دید: دانای کل

شیوه تدریس: ایفای نقش (به صورت نمایش از چند دانشآموز برای اجرا دعوت می‌کنیم)

شخصیت اصلی داستان: زاغ(نماد افراد تجربه‌اندوز)

شخصیت‌های فرعی داستان: ۱- صیاد(نماد افراد سودجو) ۲- طوقدار(نماد افراد راهنما و مدیر) ۳- گروه کبوتران(نماد عامة مردم) ۴- زبرا(نماد افراد دوراندیش و دوست موافق)

قلمرو زبانی (ص ۱۱۹)

با طرح پرسش‌هایی نکات برجسته و مبهم درس به دانشآموزان آموخته می‌شود؛ مانند:

۱- معنی واژه گرازان در جمله «گرازان به تک ایستاد»، چیست؟

۲- حذف شناسه را در افعال درس بباید؟

۳- فرایندهای واژی را درس بررسی کنید؟

قلمرو ادبی (۱۲۰-۱۱۹)

در تمرین ۱ لاله به چراغ شبیه شده است و در بیت دوم شبیه مرکب داریم یعنی مصرع اول مشبه و مصرع دوم مشبه به است.

در تمرین ۲ جوی‌ها، استعاره از اشک است.

قلمرو فکری (ص ۱۲۰)

تمرین ۲ ایجاد وحدت و همدلی و تبعیت از رهبری آگاه، کمک به همنوع و کسب تجربه.

درس ۱۶ قصه عینکم از کتاب ادبیات ۲ (ص ۱۲۲)

شناسنامه درس

نام اثر: شلوارهای وصله‌دار

صاحب اثر: رسول پرویزی

ملیت: ایرانی

نوع ادبی: داستانی

نوع بیان: روای

نوع نشر: ساده (معاصر)

زاویه دید: اول شخص

شیوه تدریس: سخنرانی و یا کارگاه گروهی

شخصیت اصلی داستان: رسول پرویزی (نویسنده)

شخصیت‌های فرعی داستان: ۱-دایی جان (نماد تجدد) ۲-نه (نماد مادر غرغرو) ۳-پیرزن کازرونی (نماد افراد سنتی و بدون رودربایست) ۴-معلم عربی (نماد افراد نکته‌سنجد و شوخ) ۵-دانشآموزان ۶-مدیر و ناظم ۷-میرز سلیمون عینک‌ساز ۸- راوی یا نویسنده (نماد افراد چلمن و بدون اعتماد به نفس)

توصیف مکان و اشیا در این داستان مورد توجه است.

مکان داستان: شهر شیراز

زمان: دوره تحصیل (نوجوانی)

قلمرو ادبی (ص ۱۲۹)

تمرین ۲- استفاده از اصطلاحات خاص محلی شهر شیراز

تمرین ۳- نقطه اوج داستان گذاشتن عینک پیرزن بر چشم

قلمرو فکری (ص ۱۲۹)

تمرین ۳- بررسی عوامل و ابزاری که موجب اعتماد به نفس در افراد می‌شود

روان‌خوانی فصل ادبیات داستانی (ص ۱۳۰)

شناسنامه درس

نام اثر: دیدار

صاحب اثر: نادر ابراهیمی

ملیت: ایرانی

نوع ادبی: داستانی

نوع بیان: روای

نوع نشر: ساده (معاصر)

زاویه دید: دانای کل

شیوه تدریس: سخنرانی

شخصیت اصلی داستان: امام خمینی(رض) نماد افراد مبارز

شخصیت‌های فرعی داستان: ۱- مدرس(نماد راهنمایی) ۲- مرتضی پستدیده(نماد افراد آرام و موقر) ۳- طلاب(نماد افراد جویای حقیقت)

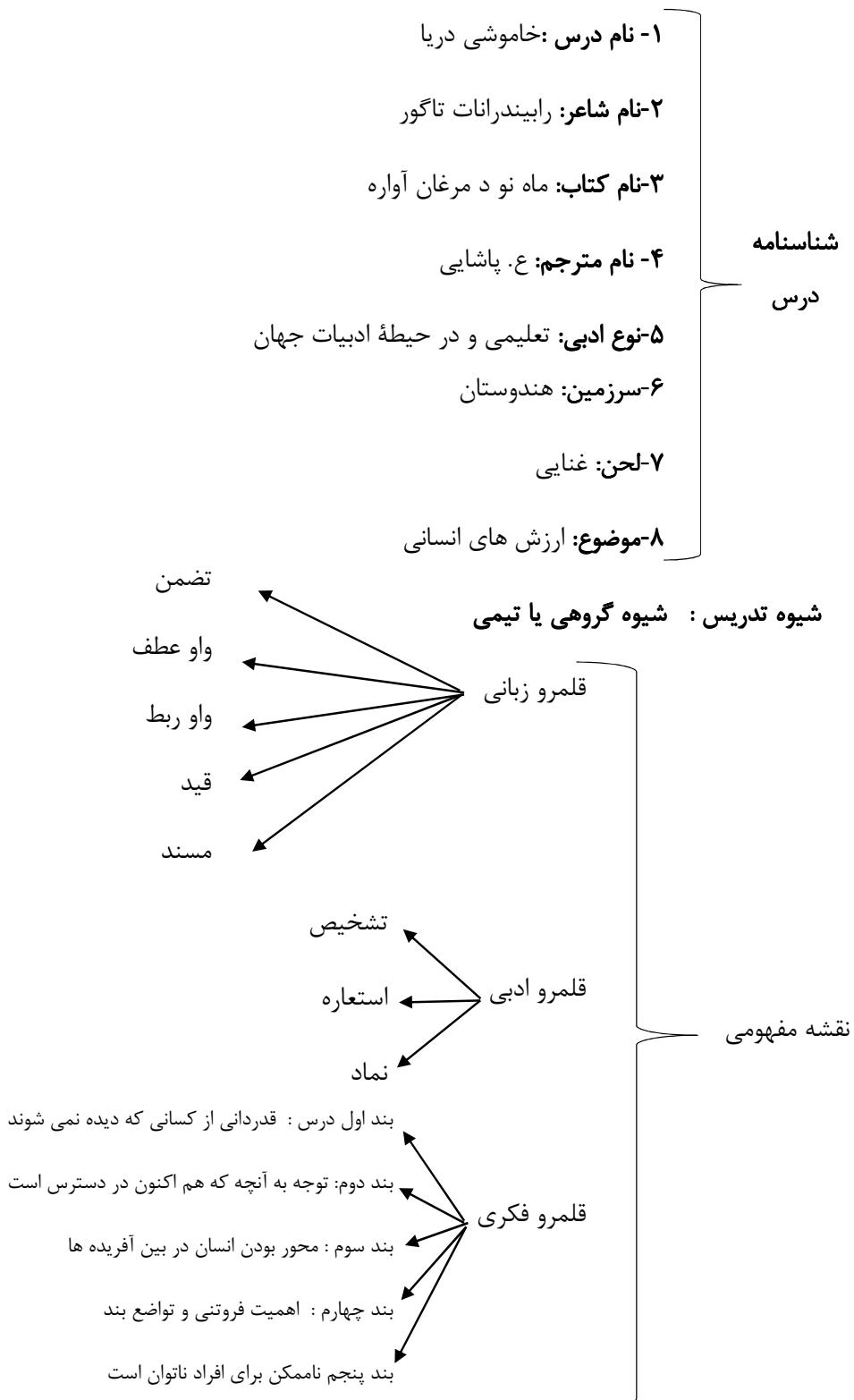
زمان: دوره رضاخان

مکان: تهران منزل آیت‌الله مدرس

فضا سازی ابتدای درس نشان از صلابت و همت امام برای مبارزه با موانع که در مجموع براعت استهلال زیبایی است.

درس هفده

فصل ۸ ادبیات جهان- درس ۱۷ فارسی یازدهم گروه طراح : ۱-فرهنگ شهریاری - همدان ۲-علی اکبرخوه-
یزد ۳-علیرضا احمدی- هرمزگان

قلمرو زبانی

۱- یا توجه به رابطه معنایی «تضمن» ، جاهای خالی را پر کنید.

*دریا و صدف یا ماهی و ...

* فصل و درس یا ماه و ...

۲- نوع «واو» (عطف ، ربط) را دربند سوم درس مشخص کنید.

ماهی در آب خاموش است و (حرف ربط) چارپا روی خاک هیاهو می کند و (حرف ربط) پرنده در آسمان آواز می خواند. آدمی ، اما خاموشی دریا، و (حرف عطف) هیاهوی خاک و (حرف عطف) موسیقی آسمان را در خود دارد.

۳- هریک از واژه های زیر را در دو جمله به گونه ای به کار ببرید که در جمله نخست ، « مسنده » و در جمله دیگر « قید » باشد.

* ایثار : الف- این کار ایثار است . (مسنده) ب: ایثارگرانه کار می کند. (قید) ** توضیح : ایثارگر به تنها یی نمی تواند به عنوان قید به کار رود.

* خندان : الف- کودک خندان است . (مسنده) ب- استاد خندان وارد کلاس شد.(قید)

* چگونه : الف- هوا چگونه است؟ (مسنده) ب- نگاه کن چگونه راه می رود. (قید)

قلمرو ادبی

۱- دو نمونه آرایه تشخیص در درس مشخص کنید.

* از شعله به خاطر روشنایی اش سپاسگزاری کن.

* اما چراغدان را هم که صبورانه در سایه می ایستد ، ازیاد مبر.

۲- در متن درس « آفتاب » و « ستاره » در کدام مفاهیم استعاری به کار رفته اند؟

* آفتاب : استعاره از چیزی را که دوست داریم یا نعمت های بزرگتر

* ستاره : سایر چیزها یا سایر نعمت ها

قلمرو فکری

۱- در بند نخست این سروده ، منظور شاعر از « چراغدان » چه کسانی است؟

انسان های بی ادعایی که به چشم نمی آیند.

۲- در بند سوم به چه موضوعی تأکید شده است؟

اینکه انسان همه ویژگی های سایر پدیده هارا در خود دارد یا محور بودن انسان در بین پدیده ها

۳- درباره ارتباط معنایی عبارت زیر ، با متن درس توضیح دهید.

* « از آسمان تاج بارد اما برسر آن کس که سرفرو آرد »

این عبارت و بند سوم تأکید بر تواضع دارند که نتیجه اش به بزرگی رسیدن انسان متواضع است.

۴- با توجه به بند پایانی ، ویژگی مهم انسان توانمند چیست؟

انسان توانمند ناممکن را ممکن می سازد.

کanal بزرگ پایه
یازدهم

کanal برتر
یازدهمی ها

کلاسی~~یازدهم~~یازدهم

کلیک کنید ★★

درس هجده

فصل ۸ ادبیات جهان- درس ۱۸ فارسی یازدهم

گروه طراح : ۱-فرهنگ شهریاری - همدان ۲-علی اکبر اخوه - یزد ۳-علیرضا احمدی- هرمزگان

شناسنامه درس

۱- نام درس ← خوان عدل

۲- نام شاعر ← یوهان لفگانگ گوته

۳- نام کتاب ← دیوان غربی-شرقی

۴- نام مترجم ← کوروش صفوی

۵- نوع ادبی ← تعلیمی- غنایی

۶- سرزمین ← آلمان

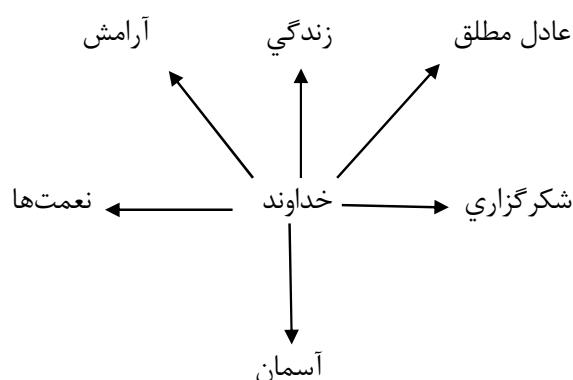
۷- لحن ← غنایی

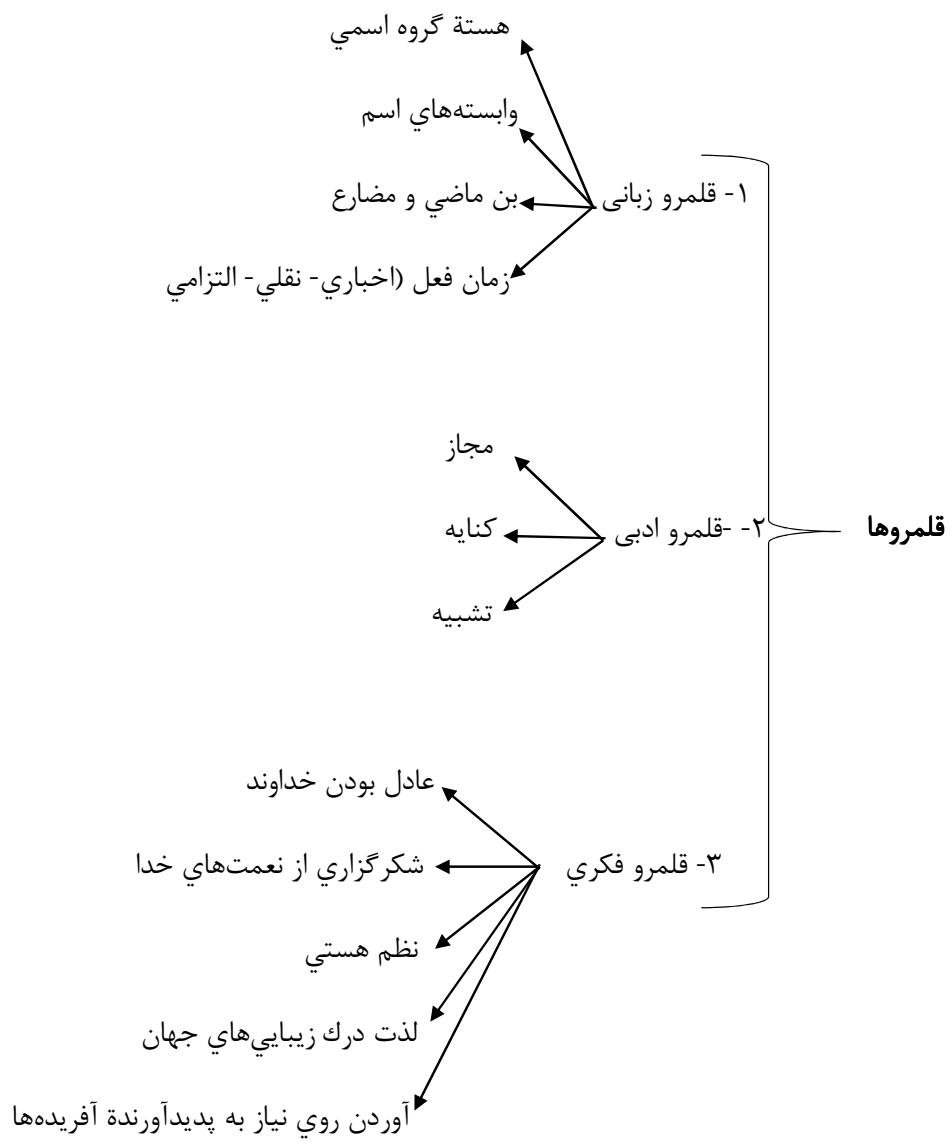
۸- موضوع ← خدا محوری

شیوه تدریس : شیوه گروهی یا تیمی

با توجه به این که این درس نیز مانند درس ۱۷ از چند بند با درج ستاره‌ها مشخص شده پس می‌توان به شمار بندها گروه تشکیل داد و اعضای گروه برای هم توضیح بدهنند و با گروههای دیگر تبادل نظر کنند.

نقشه مفهومی:

پیام‌های متن

بند۱: به دست آمدن آرامش در هنگامی که انسان به یاد خدا باشد

بند۲: ستایش خدا به دلیل وجود نعمت‌های فراوانش

بند۳: تعالی روح با برتر کردن اندیشه

بند۴: تأکید بر حکمت خداوند و سپاسگزاری از وی

بند۵: پرواز و اعتلا با اندیشیدن

بند۶: هر پدیده‌ای نشانی از بزرگی آفریننده آن است

کارگاه متن پژوهی درس ۱۷

قلمرو زبانی

۱- در این جا دم به معنی نفس است ولی گاهی مجاز از لحظه و گاهی آواز در ادبیات به کار رفته است.
مانند این بیت از خاقانی:

این دم شنو که راحت از این دم شود پدید
که حاجت از اینجا شود روا

۲- همین: وابسته پیشین (صفت اشاره)

اسم: هسته
ش: صدگانه : وابسته پسین (صفت بیانی)

۳- بن ماضی: رست

۴- مضارع اخباری (است)
مضارع التزامی (روم)
ماضی نقلی (تنیده است)

قلمرو ادبی

۱- بند چهارم - چون در بخش آغازین گلستان سعدی چنین مضمونی دیده شود. «هر نفسی که فرو می‌رود
ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات پس در هر نفس دو نعمت موجود است و بر هر نعمت شکری
واجب»

-۲

مفهوم	نمونه	آرایه ادبی
قدرت	دستان	مجاز
از بین بردن	به غبار مبدل کردن	کنایه

قلمرو فکری

۱- حاضر و ناظر بودن خدا - قادر بودن خدا

۲- (الف) بند پایانی

ب) غزل گفتی و در سفته بیا و خوش بخوان حافظ
فلک عقد ثریا را

یا بیت

آفرین بر نفس دلکش و
شعر حافظ همه بیت الغزل معرفت است
لطف سخنمش

۳- یاد خدا آرامش بخش است

۴- بند پنجم

بزرگترین کانال گنگوری تلگرام

@pdf_jozve

کلیک کنید ★★

چی شد دلت خواست؟!